Korea Veteranen

Nr 12
Dec 2020

Tidning för medlemmar i SverigeKoreaVeteranerna

INNEHÅLL

Allmän information.....2
Ordföranden har ordet.....3
Delegationschefen har ordet.....4-5
Olof Lidin berättar om Korea.....6-17
.....17
Tallink Silja Line AB (konferenser, resor).....18
SMKR Representantskapsmöte/regionala möte..19-20
Koreakriget -- 70 år.....21-24
Hallmans Försäljnings AB (nålar, jetonger mm).....25
In Memoriam, Gen Paik.....26
Samling vid veteranmonumentet.....27
Årsmötet 2020..... 28-29
Årsmötesprotokoll.....30-31
Födelsedagar 2021.....29
In Memoriam.....29

Rekrytera medlemmar till SverigeKoreaVeteranerna

Bli medlem och stöd arbetet med att bevara minnet av och vården av våra traditioner från Sveriges och vår verksamhet på den koreanska halvön. Medlem kan alla bli som har tjänstgjort vid kommissionenerna i Korea eller det svenska Röda Korssjukhuset i Busan eller om du har ett historiskt intresse av Korea eller på annat sätt vill stödja föreningen. Medlemsavgiften är minst 100 kronor per år.

Ordförande
Gunnar Persson
Torpvägen 24 A
147 63 Uttran
073-153 68 44

Vice ordförande
Lars-Olof Corneliusson
Enstavägen 5
187 35 Täby

Vice ordförande
Roger Klasson
Tolvmansvägen 9
733 91 Sala

Historik/Museum
Pia Blomberg
Gredby 3 Fogdö
645 92 Strängnäs

e-post: sverigekoreaveteranerna@outlook.com
hemsida: www.koreaveteranerna.org

GLÖM INTE ATT BETALA IN MEDLEMSAVGIFTEN FÖR 2021

MEDLEMSAVGIFTEN ÄR minst 100 kr/familj
OCH INSÄTTES PÅ PLUSGIRO 72 27 07-7, Swish 0731536844

Glöm inte att meddela styrelsen ny adress eller ändrad e-postadress

Korea Veteranen,
Adressändringar och ekonomiska ärenden: Gunnar Persson
Hemsida: www.koreaveteranerna.org
Nästa nummer utkommer i juni 2021
Foto framsida: Koreakriget i olika skeden, Wikipedia
Foto baksida: Invigningsceremonin juni 2019, foto Gunnar Persson

Ansvarig utgivare
Gunnar Persson
Grafisk formgivning/layout
Gunnar Persson
Tryck
Bomas Tryck Sollentuna

ORDFÖRANDEN HAR ORDET

DELEGATIONSCHEFEN HAR ORDET

Generalmajor Lars-Olof Corneliusson

Olof Ledins berättelse fortsätter:

Väl bevakade övervakare.

Communist headquarters under uppförande hösten 1953

Norra sidans högkvarter färdigbyggt, 1954-5

Dagens utseende

Övervakningskommissions sekretariat placerades sålunda i en av de trähyddor som byggts av kommunistsidan. Därigenom kom vi några svenskar och schweizare på ett speciellt sätt i dagligt samarbete med tjecker och polacker och i nära kontakt med nordkoreaner och kineser. Redan i Fredspagoden hade vi haft ett perfekt samarbete med tjecker och polacker. Det fortsatte här. Här kom vi vidare nära ett par nordkoreanska korpraler som hade ansvar för huset. Hela första vintern tassade de omkring tysta som muren och höll eld i kaminerna, sopade och putsade. Kaminerna, till ursprunget kinesiska, var bedrövliga eldstäder som osade och strödde sot omkring sig.

Bild inifrån NNSC´s kontor

Skorstensrören gick i vinklar och hängde med sträng, läckte, ramlade ned med jämna mellanrum och strödde sot kring sig. De två korpralerna sprang kring och försökte reparera.

Nordkoreanerna och kineserna tyckte nog själva att det var ett jämmerligt sätt att göra intryck på oss, så året efter överraskade de oss med att föreslå att de skulle bygga om hela sekretariatet och dra in centralvärme dit liksom i de andra husen. Samtidigt bytte de ut takbeklädningen av ett slags bambumattor, som villigt släppt genom vätan, mot plåttak, och sammanbyggde vårt hus med nästa hus, som med ens blev ett ypperligt sällskapsrum med bar. Dit kunde vi dra oss tillbaka mitt i arbetet för lite fraternisering – mitt på den asiatiska järnridån, här ofta kallad ”bamburidån.”

Vårt arbete var annars, som sig bör, väl bevakat. De båda krigförande sidorna stod för vår säkerhet gemensamt, och de patrullerade på var sin sida av husen. Nord-koreaner och kineser tassade omkring i en slags gymnastikskor och lätta overall-uniformer. Nordkoreanerna var utrustade med gamla japanska gevär, försedda med halvmeterlånga bajonetter, som stack högt över deras huvuden. Kineserna bar däremot pistoler liksom FN-sidans vakter, som var snyggt uniformerade, alltid välpressade så att vecken lyste och med skinande kängor, vita damasker och blå plasthjälmar. Vintertid blev klädedräkten vadderad på kommunistsidan, medan FN-sidan utrustade sina vakter med skinnkläder. Det var tydligt att det var speciellt utvalda, resliga män som man sände till denna utsatta plats.

Av okänd anledning drogs det kinesiska vaktmanskapet bort från Panmunjom hösten 1954. Det blev nordkoreaner som gick par om par och patrullerade konferens-området. Samtidigt togs gevären och bajonetterna också bort. Beväpningen blev pistoler. Även om vi var dominerande i det nyetablerade Conference Area-området, var vi inte ensamma.

Bredvid oss fanns militära stilleståndskommissionen (MAC) som skulle ta hand om problem under vapenstilleståndet, det vill säga, vara ett forum där de krigförande skulle mötas och dryfta uppkommande problem under vapenstilleståndet. De möttes i den mellersta av FN-hyddorna (Military Armistice Conference Building). FN-hyddan till höger reserverades som gemensamt sekretariat (Joint Duty Office) för bägge sidor i stilleståndet.

Sekretariatet fungerade aldrig som menat men det fanns där i kommissionens arbete. FN-hyddan till vänster var reserverat övervaknings-kommissionen för dess sammanträden (NNSC Conference Building). Den låg sida vid sida med sitt sekretariat i den första kommunistbyggda hyddan. De sambyggdes senare.

JSA 1956

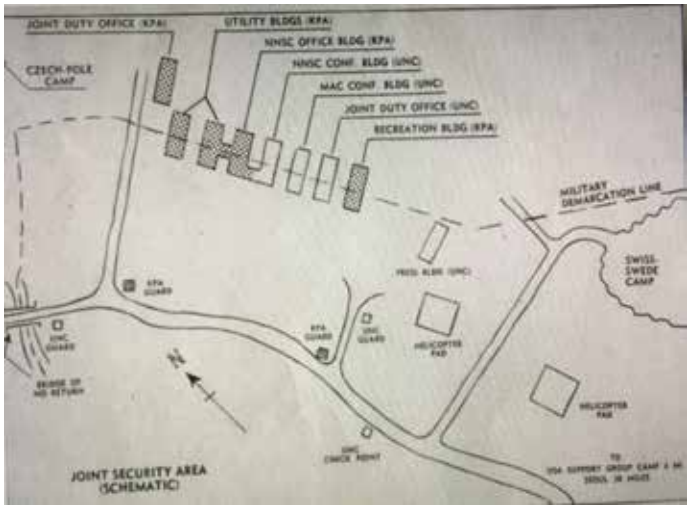

Detta område kallades i början av amerikanare för ”Nedre Panmunjom”, skiljande det från ”Övre Panmunjom” two-three kilometer i norr med Fredspagoden, fångutväxlingsplatsen och förhandlingslokalen sedan 1951. Nu blev det ett stängt område från 23 oktober 1953, solitt och enbart inom Nordkorea norr om demarkationslinjen.

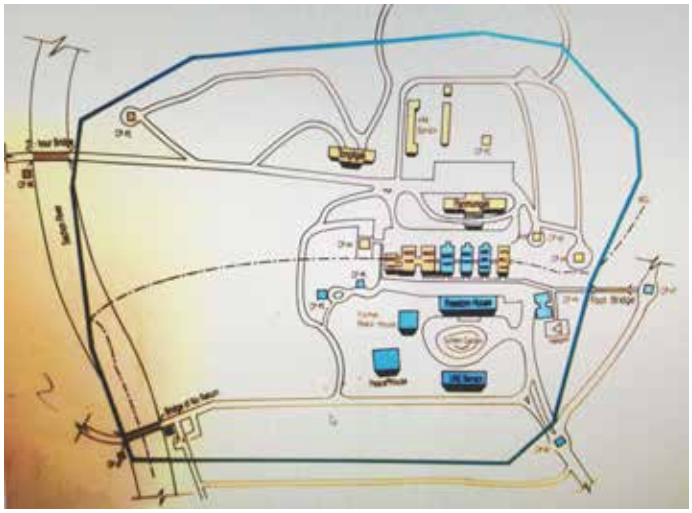

Det sista FN-byggda huset till vänster utgjorde de två sidornas gemensamma kontor med en telefonledning därifrån till kommunistsidan. En FN-officer satt vid telefonen dag och natt för meddelanden från andra sidan med tolkar till hands. Endera sidan kunde

med kort varsel inkomma med begäran om ett möte för något brådskande ärende. Till dessa MAC-möten marscherade bägge sidors representanter in i byggnaden på samma minut från ömse sidor. Den sidan som begärt mötet läste, som regel, ett statement och andra sidan svarade, likaså som regel, med ett statement och så hävdes mötet. Debatter förekom sällan. Delegaterna marscherade ut lika precist som de marscherat in. Att de kom precist och gick precist och att mötet som regel blev kort kunde vi bevittna. Det rektangulära gröna förhandlingsbordet stod mitt på demarkationslinjen och där stod det orört mellan mötena.

Det berättades att man alltid hade Websters stora engelska lexikon till hands på FN-sidan för att kunna bemästra den djuplodande engelska som förekom i statements från norra sidan. Deras egen engelska var enklare både i tal och skrift.

Tidig utmärkning av demarkationslinjen

13. De Rörliga Undersökningsgrupperna (MobileTeams).

Det stod föreskrivet i Armistice Agreement att det skulle finnas rörliga undersökningsgrupper, så kallade ”mobile teams”, till hands vid sidan om de fasta avgränsade kontrollstationerna. De skulle vara beredda i Panmunjom och rycka ut med kort varsel när stilleståndet blivit överträtt av endera sidan. Det skulle också vara så många som tio rörliga teams och både svenskar och schweizare lade vikt vid att vara redo. Hur blev det i verkligheten?

Första gången de togs i anspråk var redan i augusti 1953. Kommunistsidan kom med anklagelsen att de inte nått krigsfångar i söder med gåvopaket och Röda Kors-grupper förhindrats att komma i kontakt med fångarna. De fordrade att rörliga team skulle sändas till tre olika platser och undersöka dessa kränkningar av krigsfångars rättigheter. En av platserna var ön Koje-do där det funnits ett större fångläger. Tre rörliga teams sändes den 25 augusti med helikopter. Det blev rapporter men den följande debatten rann ut i sanden. Norra sidan gjorde hela affären till ett flagrant brott av FN-sidan, medan FN-sidan menade att sådant påstående var oriktigt. Hela undersökningsmaterialet sändes över till militära stilleståndskommissionen utan värdering. Det blev nu kutym att dubbla brev sändes: ett undertecknat av de tjeckiska och polska delegaterna och ett undertecknat av de svenska och schweiziska delegaterna.

Nästa gång var det FN-sidan som kom med anmodan om utsändande av ett rörligt team. Det skulle undersöka om kommunistsidan infört stridsplan till Nordkorea utan att ha rapporterat detta i vederbörlig ordning. Nu kom de kommunistiska representanterna med den ena invändningen efter den andra mot att ett rörligt team skulle sändas för inspektion. De gav dock efter och ett mobilt team reste upp till Jalu-floden för att undersöka ett flygfält.

Resultatet blev magert. Man såg inga flygplan och man kom tillbaka med en kort rapport om detta. På nytt sändes dubbla skrivelser till stilletståndskommissionen.

Hit men inte längre ville norra sidan vara med. Nu hade man fått nog av ”mobile teams”, så när FN-sidan kom med en ny begäran i december 1954 om undersökning i norr, blev debatten hård. Denna gång hade det kommit till FN73 sidans vetskap att krigsfångar hölls kvar i norr och man önskade att ett ”mobile team” skulle undersöka saken.

Nu om inte förr fick man en inblick i kommunistisk förhalningsteknik. Beslutet var tydligt fattat innan de anlände till sammanträdet. Det gällde för dem att ta dialektisk död på FN-sidans begäran. Vad än svensken och schweizaren sade till skrivelsens försvar, återkom de ständigt till samma sak: Skrivelsen var inte i överensstämmelse med vapenstilleståndsavtalet och de kunde inte med gott samvete gå med på undersökningen. Var meningen att det rörliga teamet kunde nosa runt hela Nordkorea? Nej, platsen måste vara nogsamt angiven! FN-sidan återkom med en ny skrivelse, där en vis stad med omgivningar var angivna. Det dög inte heller. I en sista skrivelse angavs både graden och minuten för platsen. Då kom man snabbt med nya formaliteter, som gjorde att undersökningen snart förlorat sin aktualitet, och en undersökning skulle bli meningslös.

Nu hade norra sidan bundit ris för sin egen rygg. När

det nästa gång blev deras tur att begära ett rörligt team för något brott som måste uppklaras söderut mötte de inte svensk och schweizisk medvilja. Nu kämpade dessa lika ihärdigt emot en undersökning som för tidigare. Efter långa debatter och preliminärt studium av platsen avskrevs ärendet.

De rörliga grupperna blev sedermera glömda och de fyra övervakande nationerna skar successivt ned på personalen till dessa grupper. Till slut beslöts att man skulle ha sex rörliga grupper i stället för tio. Det gick igenom men mycket snart märktes att man skulle få svårt att skrapa samman folk till dessa sex grupper. Till den grad började man att reducera sina kontingenter till kommissionen. Men de förblev på papperet om även reducerade till antalet. De utgjorde en säkerhetsventil som kunde vara användbar i vissa situationer.

Sent under min tid kom det plötsligt en hänvändelse från FN-sidan om utsändande av rörliga teams till flygfält i norr för att undersöka förekomsten av MIG-plan där. Vid stridernas avslutning hade de inte funnits men nu kunde man se hundratals på radarskärmarna. Som väntat gjorde de kommunistiska delegaterna det mesta för att fördröja gruppernas utsändande. Det diskuterades utan resultat och under tiden hann norra sidan att komma med en begäran att vissa platser skulle undersökas i Sydkorea. Undersökningsgrupperna kom iväg men undersökningarna var resultatlösa.

Man upptäckte snart att man vann så föga med dessa undersökningar – även i propagandahänseende – att de upphörde av sig självt.

14. Våren 1954 och framöver

Plötsligt var vi så ensamma i Panmunjom. Vi hade bara de avnötta, gulaktiga kullarna som lyste mot oss i all sin vintriga ödslighet. Vi var inte bara ensamma i ingenmansland utan även bortglömda i tidningsspalter och radionyheter. Vi var inte i centrum för världsintresset längre. Pressbesöken blev sällsyntare och vi fann inga nyheter om Panmunjom i tidningarna längre. Ett nytt land hade kommit i centrum för världsintresset, nämligen Vietnam, och kriget där.

Detta betydde inte att vi från och med januari 1954 kunde slå oss till ro. Den spänning som rått under höstmånaderna kunde inte försvinna över en natt. I övervakningen kunde vi inte märka någon avspänning innan Genèvekonferensen i maj 1954. Det var en tid av hårda tag på bägge sidor, medan man höll inne med hjärtligheten.

Den fråga som upprörde sinnena mest och som diskuterades möte efter möte var hur man skulle göra övervakningen mera effektiv. Tjecker och polacker var ytterst missbelåtna med läget i söder och svenskar och schweizare var lika missbelåtna med läget i norr. Nordkorea drogs fram av polacker och tjecker som ett skinande eksempel på hur övervakning skulle gå till. Deras syndaregister på allt vad FN-sidan överträtt i söder blev under vårens gång lång. Agendan till veckans möte blev i motsvarande grad också lång. Svenskar och schweizare talade på andra sidan om hur miserabelt hela övervakningsläget var i norr, hur arbetet där var ett fullkomligt falsarium, medan de försvarade läget i söder.

Paul Mohn samman med Harald Thelander

Paul Mohn som övertagit posten som svensk delegat efter Sven Grafström lämnat i december, gjorde en stark insats och hade initiativet vid förhandlingsbordet.

Vy av lägrets centrum med svenska flaggstången

Från mitten av januari kämpade han för att övervakningen i norr skulle få samma omfattning som i söder och effektiviseras.

Han lade fram de mest övertygande bevis i långa anföranden om hur bristfällig verksamheten var men möttes med kalla handen av kommunisterna som aldrig medgav något fel i norr. Skickligt svängde de över till läget i söder och tillståndet där.

Då general Mohn efter månaders förhandlingar inte lyckats med att åstadkomma likvärdig kontroll i norr och söder, presenterade han en ny linje, nämligen en begränsning av bevakningen i söder i överensstämmelse med övervakningen i norr.

Denna ”nya ordning” som infördes den 15 april 1954 och medförde en rad inskränkningar i verksamheten i söder, blev den verkliga bombskrällen för tjecker och polacker. De rasade mot svenskar och schweizare som, de menade, gick Amerikas ärenden. Klagomålen mot FN-sidans ohederlighet hopade sig. Men Mohns linje höll. Han lyckade, om inte positivt med en utvidgning av verksamheten i norr så negativt med en inskränkning av övervakningen i söder. Han framhöll att övervakningsreglerna i söder fortfarande var generösare än motsvarande regler i norr.

Det märkliga är att, den ordning som så kuppartat framkom, behölls och sedan sällan diskuterades, trots att kommunisterna förbehållit sig rätten att återkomma till saken!

Under hela våren 1954 var kriget i Indokina (Vietnam) ett orosmoln ett stycke i fjärran, och vi lade tydligt märke till att det satte sin prägel på stämningen i Panmunjom. Umgänget var spänt och det var inte ett party under hela våren. Samarbetet med tjecker och polacker i sekretariatet gick utmärkt men man höll sig från politik. Men man kunde dock inte undvika att se och höra hur intensivt de levde med i kriget och aldrig såg man dem så upprymda och glada som dagarna efter Dien-Bien-Pu’s fall. Det var tydligt att det räknades som en seger för världskommunisionem vilken firades. Våra kommunistiska kolleger på sekretariatet hade svårt för att hålla sig politiskt neutrala de dagarna och kom med antydningar om segern i Dien-Bien-Pu. Till exempel, en polsk kollega ser en hög osorterade papper och kommenterar med ett leende: ”Det här liknar ju Dien-Bien-Pu!”

Men så kom Genève-konferensen om Vietnam som började i april. Knappt hade den börjat innan undret hände att både umgängestonen och stämningen i umgänget blev bättre. Cirka två veckor efter den ”fredliga samlevnaden” tagit form i Genève, började den att tränga in i våra kretsar i Panmunjom. Man trodde inte sina ögon. Den misstänksamhet man möts med i så lång tid blåste bort med vårvindarna. Den formella artighet, som kommunisterna alltid visat, blev med ens hjärtligare, man försökte till och med att le, och deras eviga handskakningar blev både kraftigare och varmare. De 106 granatkastarna och kapten Larsson glömdes bort. Sammanträdena blev mestadels små korta angenäma tillställningar på inte mer än 10-15 minuter. En metamorfos, inte mindre, hade hänt!

Det blev parties igen och oftare än förr. Det första kom i samband med general Mohns avresa i maj och vi var övertygade om att kommunisternas glädje berodde på att de fick iväg en besvärlig motståndare. Men det blev fler och fler parties och snart var det kutym att hålla ett välkomstparty för var nykommen general och ett avskedsparty för var avresande general. Och när verksamheten avtog i denna nya anda, blev det ofta den viktigaste, den längsta och avslutande delen av de veckatliga sammanträdena.

Under hände sålunda i samband med att den ”fredliga samlevnaden” började praktiseras. De långa syndaregistren som tjecker och polacker ackumulerat från verksamheten i söder, ströks med ett streck från dagsordningarna, vilka minskades till att bestå av ett par tre punkter. På detta möte i veckan började man utbyta leenden och skämt i högre grad än hårda tag. Vi visste dock att medgörligheten kunde vara blott ytlig och temporär. Men nu kunde man rationellt behandla frågor som man tidigare inte kommit någon vart med, till exempel, bättre förläggningar, förplägnad och resorna från och till kontrollstationerna.

Allt var med andra ord frid och fröjd och vi såg fram mot en lugn och behaglig tid i kommissionens tjänst. Ingen tänkte längre på att kriget kunde bryta ut igen. Men i allt detta hade man glömt bort gamle kämpen Syngman Rhee. Han hade aldrig varit förtjust i vapenstilleståndet och gjort vad han kunnat för att fördröja det. Likaså hade han aldrig accepterat de neutrala kommissionerna i sitt land. Indierna fick ju överhuvudtaget inget ”genomresetillstånd” vid sin ankomst.

Sommaren 1955 mitt i den värsta sommarhettan kom Syngman Rhee emellertid med den verkliga kallduschen. Den 1 augusti förelade han den neutrala övervaknings-kommissionen ett ultimatum att lämna Sydkorea inom en viss tid, annars så …. Den formella orsak han angav var att tjecker och polacker bedrev spioneri vilket inte kunde tillåtas. Svenskar och schweizare nämndes inte i sammanhanget men

vi skulle också iväg. Folk kom i rörelse, plakat sattes upp på väggarna i Söul och det blev demonstrationer. Några skott föll i Pusan och någon ganska ofarlig bomb slängdes in i övervakarnas förläggning i Kunsan.

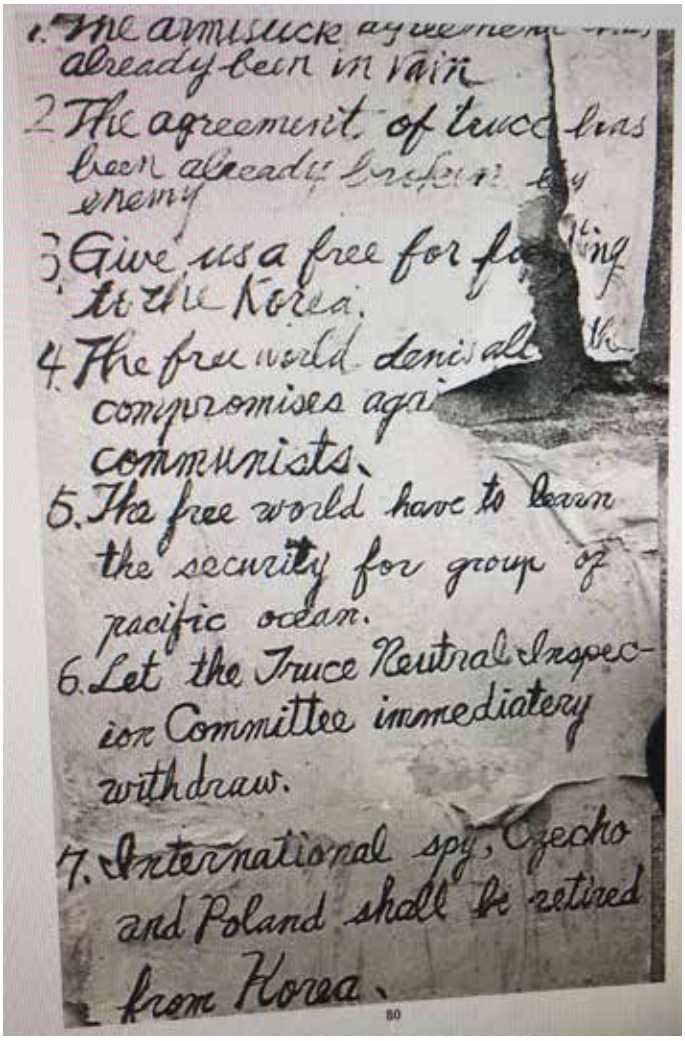

Syngman Rheés proklamation

Det blev oro i vår kommission och vi skakades ur den letargi som det politiska lugnet och den kvävande värmen försatt oss i. Det blev långa sammanträden då kommunisterna gjorde sitt bästa att tala om vilken förbrytare man hade att göra med i Sydkorea. En skrivelse avsändes till FN-sidan, full av oro inför det nya läget. Svaret blev att allt skulle göras för vår säkerhet.

Något avbrott i vår verksamhet skulle det inte bli fråga om. Efter påtryckningar fann Syngman Rhee det lämpligt att för tillfället ta tillbaka sitt ultimatum, dock på villkor att tjeckernas och polackernas spioneri allt framgent skulle stoppas.

Det var några spännande dagar i den gamla stilen som vi fick uppleva i början av augusti, när vi inte visste vad det skulle bli av vår kommission. Vi svenskar och schweizare skulle nog inte haft något emot att sluta uppdraget men det lyssnade inte kommunisterna till. Efter en rad sammanträden inom vår kommission och den militära stilleståndskomisssionen beslöts att ingen notis skulle tagas till Syngman Rhees hotelser utan arbetet skulle fortsättas.

Bussen som gick till Seoul på söndagar

Läget för vår del blev emellertid drastiskt förändrad efter Syngman Rhees ingripande. Tidigare hade vi haft en viss rörelsefrihet i söder, i motsats till i norr, och man hade inte behövt mer än en livvakt vid resa eller promenad. Varje söndag kl 9 hade vi haft en buss till Söul och väl inne i Söul hade vi släppts lösa och varit fria utan vakter fram till kl 16 då bussen väntade för att återresa. Extraresor kunde ordnas med kort varsel. De skedde med jeep med endast en vakt som samtidigt tjänstgjorde som chaufför. Nu drogs nöjesresor in en tid och tjänsteresor inskränktes. När det någon månad senare blev fråga om nöjesresor, ordnades sällskapsresor som organiserades minutiöst. Vid dessa tillfällen existerade ingen form av frihet. Vi föstes omkring i flock omgivna från början till slut av en ”cordon militaire.”

Men i tjänsten blev det en förändring som uppskattades. Man behövde inte längre skaka fram i en jeep när man skulle till Söul eller flygplatsen. Nu ställdes helikoptrar till vårt förfogande, så i stället för en två och en halv timmes åkning längs dammiga och illaluktande vägar blev det fråga om en tjugufem minuters behaglig helikoptertur över det koreanska landskapet, som faktiskt tager sig mycket bättre ut från ett stycke höjd än från en smutsgul landsväg.

Nästa förändring var att övervakningsgrupperna i söder togs bort från de förläggningar de haft mitt i städerna och gömdes undan i FN-läger. Detta kritiserades av komunist-sidan men visade sig vara en klok åtgärd när Syngman Rhee kom med ett nytt utfall mot övervakningskommissionen, följt av kraftiga upplopp när tusentals demonstranter sökte att nå fram till övervakarna utan att lyckas.

Detta var sakernas ordning när jag lämnade Panmun-

jom den 8 mars 1955. Sedan dess har nertrappningen och reduceringen fortsatt men kommissionen har levt vidare. Skulle inget oförutsett inträffa kan man utgå från att vapenstilleståndet kommer att bli en långvarig ”vapenstilleståndsfred” med motsvarande ”stilleståndsarbete.”

Nordkoreansk vakt. Notera bajonetten

Rune Larsson var bland de cirka sjuttiofem svenskar som blev anställda i Neutral Nations Supervisory Commission (NNSC) i första omgången och bland dem torde ingen ha haft sådana intressanta och skiftande upplevelser som han. Han kom med den första kontingenten övervakare som anlände i Korea 29 juli 1953. Kapten R. Larsson placerades som tolk och sekreterare vid svenska teamet i Taegu och här börjar vår historia om Kapten Larsson. Vart team, både i norr och i söder, hade en tolk som också tjänstgjorde som sekreterare vid teamet Medan inspektörerna var högre officerare, mestadels överstar, var tolkensekreteraren given en kaptens grad, således också Larsson. Han kom som en koreansk tolk väl utrustad med koreanska lexika. Om han kunde mycket koreanska är inte känt.

13. Incidenter i arbetet. Kapten Larsson

Rune Larsson var bland de cirka sjuttiofem svenskar som blev anställda i Neutral Nations Supervisory Commission (NNSC) i första omgången och bland dem torde ingen ha haft sådana intressanta och skiftande upplevelser som han. Han kom med den första kontingenten övervakare som anlände i Korea 29 juli 1953.

Kapten R. Larsson placerades som tolk och sekreterare vid svenska teamet i Taegu och här börjar vår historia om Kapten Larsson. Vart team, både i norr och i söder, hade en tolk som också tjänstgjorde som sekreterare vid teamet Medan inspektörerna var högre officerare, mestadels överstar, var tolkensekreteraren given en kaptens grad, således också Larsson. Han kom som en koreansk tolk väl utrustad med koreanska lexika. Om han kunde mycket koreanska är inte känt.

Teamet hade inte varit länge i Taegu innan the “Larsson case” nådde oss (1 september). Vid teamets sekretariat i Taegu hade Larsson kommit i bråk med en amerikansk korpral Armstrong. En polsk officer vid stationen bevittnade hur den veke Larsson blev slagen av den store, starke Armstrong. Det rapporterades till högkvarteret i Panmunjom och blev anledningen till långa möten när de polska och tjeckiska delegaterna hade tirader i långa tal om FN-sidan och dess brutalitet, that is, the American sida. Att korpralens namn var Armstrong gjorde inte saken bättre. Under sex månader var kapten Larsson ett kärt ämne för utfall mot allt i södern. Larsson nämndes i rapporter ”runt världen”, sades det vid konferensbordet. I protokoll förekom ”fallet kapten Larsson” från vecka till vecka och det blev ett återkommande namn hos oss liksom i internationella nyheter.

Larsson kunde naturligtvis inte bli kvar i Taegu. Han återsändes till Panmunjom där han var vederbörligen beundrad av tjecker och polacker men inte nödvändigtvis av svenskar och schweizare. När han besökte oss på konferensområdet behandlades han med stor respekt av tjeckiska och polska kolleger. Han hade stått upp mot en amerikansk Armstrong! Han låg högt på agendan vid våra möten fram till våren 1954 och mitt bland ett antal klagomål mot FN-sidan. Han var inte ensam. Bostäder, transport, till och med mat – turkey alltför ofta på menyn! – och så vidare, klagades det på.

Säkrast var tydligtvis att sända kapten Larsson norröver. Han blev sålunda sänd till stationen vid Yaluflodens utlopp vid kinesiska gränsen, Sinuiju. Det var den viktigaste port of entry och kontrollstationen på

kommunistsidan. Han skulle igen tjäna som både tolk och sekreterare.

I Sinuiji mötte emellertid oväntat en ny utmaning. Denna gången var det inte en stark Armstrong utan en soft, polsk Lidia. Polacker och tjecker hade demokratiskt medtagit kvinnor i sina kontingenter och var avundade av sina schweiziska och svenska kolleger som inte hade någon feminin charm kring sig.

Lidia tjänade som sekreterare på den kommunistiska sidan och Larsson måste naturligt möta henne och förbereda dokument och protokoll. Vänskap växte under långa möten som tenderade att bli längre. De började att utbyta poesi och det hände en afton att just som Larsson hade fått ett poem från Lidia, stod en polsk officer i dörren och såg på. De var synnerligen överraskade och i brådrasket gjorde Larsson gjorde vad han inte skulle göra: kvickt stoppade han Lidias poem i fickan.

Detta noterades av den polske officeren och nu bröt helvetet ut igen runt Larsson. Lidia försvann omedelbart och var aldrig sedd eller hörd av mera. Larsson var omedelbart återsänd till Panmunjom.

Nu var han inte beundrad längre, varken på södra eller norra sidan och svenske chefen tvekade inte. Larsson var summariskt sänt hem till Sverige.

Sina sista dagar i Korea tillbringade Larsson på konferensområdet i min närhet, och berättade för mig om sin oskyldiga relation med Lidia. Han drog upp poemet som han fortsatt bar i sin ficka och gav det till mig med en önskan. Han önskade att jag skulle söka kontakt med Lidia. När jag frågade efter henne i Sinuiji, var hon var rest och i Polen förstod jag snart att det var intet att göra. Innan han reste gav han gav mig sina koreanska lexika; han behövde dem inte mera. De skiner fortsatt i mitt privata bibliotek. Så gör också poemet som är kopierat nedan.

Min Larsson story slutar inte här. När jag tjänstgjorde vid UN kontoret i Stockholm tre år senare tre år senare, överraskade Larsson plötsligt med ett besök, denna gång med ett nytt efternamn, och utrustad med nya lexika, denna gång omfattande Urdu. Han önskade att söka ett UN jobb i Pakistan som var annonserat. För gammal vänskaps skull lovade jag att göra mit bästa. Han hade en chans men det kom ett hinder. Chefen för FN-kontoret tog kontakt med förre svenske chefen i Panmunjom och fick veta att Larsson var den siste medlemmen vid den svenska kontingenten han ville anställa igen. Vi hade ett sista – sorgligt – möte när jag informerade honom om detta intermezzo och det slutliga beslutet. Jag har inte sett Larsson sedan och till och med glömt hans nya namn. Men jag har inte glömt mitt löfte att finna Lidia. Och jag har hennes poem väl bevarat, inte minst på grund av det är bra – och ett underbart Korea and Larsson momento. Se nedan, på ursprunglig engelska.

Lidias poem:

In a deep night which is now falling over Sinuiju, I am alone, like a forgotten soul…
A furious wind is blowing from Jalu
And I am listening to its queer, savage howl,
The lonely tree, standing behind my window,
knocks with its leafless branches, like a lost wanderer;
Its voice is sad, is full of tender sorrow,
Alike my thought - tonight a busy traveller.

In this nocturnal mood which plays its music over me,
I weaved my feelings, queer as the stormy night.
I sent my thoughts over the space to thee…

Then, if you are hearing the same wind blowing from the Yalu
And a similar knock of a deserted tree
Oh, you must know that it is also me
- Telling good night to you . . .

Korea, Sinuiju, 16.11, 1953,
(handskrivet:) These few words written for the first time in English, I dedicate to my Swedish friend R. Larsson.
Lidia O…..

Korea - Polish Team

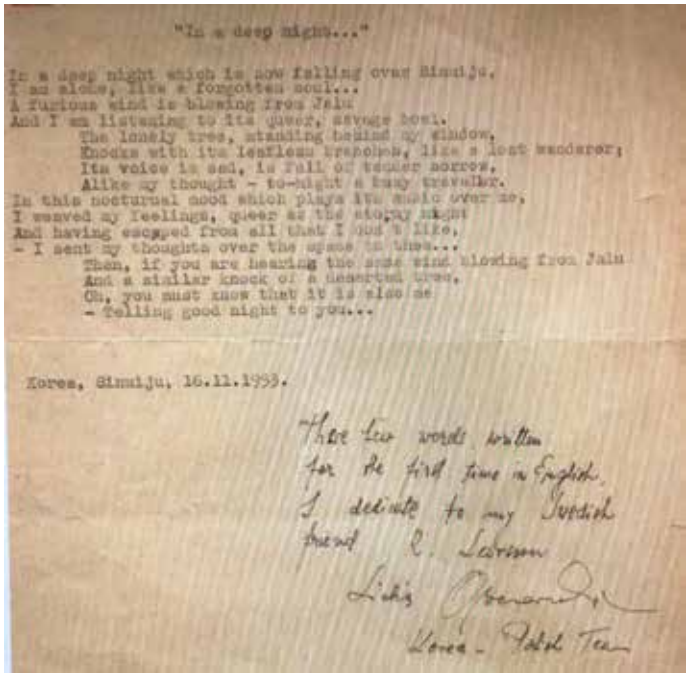
"In a deep night..."

In a deep night which is now falling over Sinuiju,
I am alone, like a forgotten soul...
A furious wind is blowing from Jalu
And I am listening to its queer, savage howl.
The lonely tree, standing behind my window,
Knocks with its leafless branches, like a lost wanderer;
Its voice is sad, is full of tender sorrow,
Alike my thought - to-night a busy traveller.
In this nocturnal mood which plays its music over me,
I weaved my feelings, queer as the stormy night
And having escaped from all that I had a life,
- I sent my thoughts over the space to thee...
Then, if you are hearing the same wind blowing from Jalu
And a similar knock of a deserted tree,
Oh, you must know that it is also me
- Telling good night to you...

Korea, Sinuiju, 16.11.1953.

These few words written for the first time in English, I dedicate to my Swedish friend R. Larsson

Lidia Obernauer

Korea - Polish Team

Kopia av originalet

15. Jul i Panmunjeom

Även i denna upp och nedvända värld kom jultiden. Alla ville att allt skulle göras för en riktig jul, den koreanska ödemarken till trots.

Det började med Lucia. En blond fröken Åkesson flögs upp från svenska sjukhuset i Pusan för en värdig svensk Lucia-morgon. Som tärnor fick hon några mindre fagra sjuksystrar från ett amerikanskt militärsjukhus i Söul. Det blev ingen sång att tala om så där på morgonen och amerikanskorna kom av sig och började röka. Men kaffet och glöggen var goda och stämningen blev den rätta, så nog blev det en vacker om även en litet originell Lucia-morgon.

Själva julen blev sedan en minnesrik högtid, inramad av ett grått och vintrigt Korea och hotande faror. Man kunde inte riktigt glömma bort de många tusen fångar ett stycke bort när man satte sig ned till ett veritabelt svenskt julbord med skinka, sill och lutfisk som kommit hemifrån speciellt för julfirandet.

Vi började veckor i förväg med att utse jultalar som julgranar för att pryda tälten. Our ”house boys” fick extra mycket att göra i samband med julfirandet. Många hade tidigare tjänstgjort hos amerikanerna, så de var vana vid färgrikt julfirande. De pyntade och klädde tälten med girlander, glitter och stjärnor. Svenska klubben pryddes med extra stora tallar och ljus sattes på alla bord. Amerikanare kom med en truck med borr. Snabbt borrades två hål och en portal med inskriptionen ”GOD HELG” kom upp.

Då julafton kom så var det precis som en julafton hemma, julgranen klädd i tältet. Julklappar i hög under. Och julbordet klart nere i officersmässen. Vår fältpastor, komminister Myrgren, lyckades att skapa julstämning med julbön i svenska klubben före julmiddagen, där han talade vackert om julen och det fjärran hemlandet. På juldagsmorgon hade det fallit lite snö, som gav julottebesöket ett riktigt julskimmer. Svenska klubben fick på nytt tjäna som kyrka, Myrgren talade och det avlånga tälthuset genljöd av de gamla julpsalmerna. Kommissionen var mangrant samlad vid båda tillfällena.

Sen kom julmiddagar då vi alla var tillsammans i stora matsalen. Vidare blev det julklappar hemifrån och från kommissionen och sen i tälten i glad samvaro. Julmiddag blev det också med schweizarna som bar kring stora ostar, joddlade och försökte sig på svenska sånger.

Däremot gjorde kommunisterna inte någon min av julfirande. De gick förbi saken med tystnad och när vår chef, Grafström, tillönskade en polack en god jul, fick han svaret:

”Jag har ingen jul längre.”

Nyåret kom snabbt nog efter, och den aftonen firade vi med ett bål uppe på en höjd vid demarkationslinjen, en höjd som sedan refererades till som Nyårshöjden. Det var en vacker kväll och vår nye chef, general Paul Mohn, talade varmt om farorna som väntade oss i det kommande året medan flammorna steg högt på himlavalvet – norr och söder.

Firar inte kommunisterna julen så firar de nyåret så mycket intensivare. Det blev stor mottagning i både fredspagoden och på konferensområdet och nyårsgåvor strömmade ut över de schweiziska och svenska lägren. Det var stora paket, som innehöll allt möjligt men mest vodka och choklad. Det blev glada tider i lägren och en tid framöver skålades det i vodka.

Julen 1954 blev inte alls lik det året innan. Kampens och spänningens tid var slut. Vår kommission hade blivit en borgerlig institution vilken som helst med ett antal tjänstemän. Och utan präst! Det var en begränsad grupp som firade jul det året.

Det var svinkallt just då i december och sedan långt in i januari. Det blåste snålt, kalla vindar kom från norr, och det låg flera decimeter snö på marken och ofta ned till 20 minusgrader. Så vi satt och huttrade på juldagsmorgon, när en av tolkarna, kyrkoherde Bergling, höll vacker julotta. Man lindade väl in sig när man gick upp till konferensområdet i något ärende.

Det märkliga var att tjecker och polacker andra året talade om julen som om det vore en av deras egna högtider. En check berättade för mig att de rest en julgran i deras läger. Vi blev så djärva att vi gav några av våra vänner på kommunistsidan julklappar som svar och tack för dem vi fått året innan.

Det blev emellertid inga festligheter förrän till nyåret. Då kom en stort nyårsfirande uppe i kommunistlägret där man under hösten byggt en stor samlingssal. Det var vodka, kinesiskt vin, smörgåsar av alla slag, sång och musik och till och med dans. Det var en synnerligen upprymd skara svenskar som återkom efter den nyårsfesten.
FN-sidan tyckte tydligen att de blivit efter, så även från det hållet mottog vi inbjudan till en mottagning i deras basläger en mil söder om Söul. Det blev en verklig julfest med julsånger, show, och drinkar och en verklig kontrast till den nyårsfest som kommunist-

sidan gav i vodkans namn i samma veva.

Inne i tältet, med uppdragen tältduk. Sommartid

Andra nyårsafton tog vi det lugnt utan att klättra upp på nyårshöjden. Nyårsbål hade vi men nere på fotbollplanen endast ett stenkast utanför lägret. Alla var inbjudna dit och även en mängd amerikaner infann sig och hälsade det nya året l955.

16. Tält 53 och Club 67

Löjtnant Asklund framför Tält 53

Det säger sig självt att ett omfattande sällskapsliv kom att blomstra svenskar emellan i skuggan av kommissionsarbetet. Man slöt sig samman tältvis och gradvis, kotterier bildades än här än där och man hade en känsla att lägret styrdes ena tiden från ett tält, andra tiden från ett annat, allteftersom grupperna förändrades. Vi trivdes bra där på sluttningen. Vi tänkte inte på att den vackra platsen varit ett slagfält. Sågen man inte taggtråden åt ena hållet och löpgravarna åt det andra, skulle man helt glömma dess förflutna. Man saknade bara fågelsång i buskagen runt omkring. Var det ett resultat av kriget?

Vi yngre höll ihop och vi led inte av gradsjuka. Flertalet yrkesmilitärer undvek vi dock, det doftade kasern där de drog fram. Vi talade om de två veckorna som nykomna militärer behövde för att finna sig tillrätta med de nästan helt civila umgängesformer som anlagts i lägret.

Det skall dock villigt erkännas att livet i många stycken var mera demokratiskt än i de andra ländernas. Schweizarna höll styvt på graderna och officerare umgicks inte med underbefäl och soldater. Samma gällde checker och polacker. De hade soldater med sig för grovgörat och deras uniformer kontrasterade mot officerarnas. De hade verkligen ”lump” på sig.

Kontroll av läget i området

Försvarsstaben skall berömmas för att alla svenskar från lägsta grad till generaler fick samma uniform för arbete i Korea. Likaså skall den berömmas att alla fick en grad som gjorde att de behandlades med respekt i umgänget med andra nationer.

När vi flyttade till vårt ”permanent camp”, sammanfördes vi några fänrikar och löjtnanter till tält 53 på ena utkanten av området. I det tältet tillbringade vi första vintern och många är de minnen vi har från det tältet. Under löjtnant Pantzerhielms ledning byggde vi om och inredde tältet till en inre sängkammare och ett yttre sällskapsrum med en skiljevägg mitt igenom. Der var en lyckad lösning och fram genom hösten och under vintern hade vi en gemytlig samvaro, när vi gjorde det mesta för den gemensamma trivseln.

Generaler bodde i enmanstält. Nedan det tält som general Mohn bodde i.

”Houseboys” var anställda i lägret. Var morgon kl 8 kom deras buss och de fördelades mellan tält och jobb i lägret.

Bilden visar vår duktige houseboy, Min, i tält 53 som tar sig en rökpaus

De tog hand om det smutsiga arbetet i lägret, i matsal och runt omkring i latriner och tvättrum. Men vi hade ingen rätt att känna oss överlägsna! Min, som jobbade hos oss, kunde förutom Hangul både skriva och läsa japansk kana skript. Att de inte tvekade att stjäla och tillhandahålla vad de inte ägde berodde nog ofta på att de gick med en lön som motsvarade cirka 25 kronor i månaden.

Nästa år tillbringade jag i ett tält längre ned som kom att kallas Club 67. Där var det lika god stämning som i tält 53 vintern dessförinnan med den skillnaden att nu blev kaffet den dominerande drycken. Kaffekannan kokade på kaminen efter bioföreställningarna. Vi lyssnade till klassisk musik, diskuterade förhållandena i världen, spelade schack et cetera. Potocki, Cederström och Nessén var några av de tongivande löjtnanterna.

Vid tält Club 67

I klubben

Läget diskuteras

Midsommarfest 1954

Vi hade sedan vår svenska klubb centralt i lägret. Efter bion var det ofta stor samling i den tälthyddan. Drinkar såldes till billiga priser. Sommaren 1954 var det en verklig samlingspunkt under den stora hetta, när man satt och njöt av den svala kvällen i glatt lag och i lätt klädsel. På lördagar hade man vissa tider Bingo-aftnar på klubben. På andra sidan dalen hade vi även den schweiziska klubben dit vi alltid var välkomna.

Sedan fanns biografen var afton, alltid med ny film. Aldrig glömmer man den afton då man visade ”Some Like It Hot” med Marylin Monroe. Våra generaler kom som regel inte till våra bioaftnar men döm om vår häpnad den aftonen när plötsligt ett par minuter före filmens början våra generaler, inte bara den svenske och schweiziske, utan med dem också den polske och den tjeckiske, alla fyra sidor vid sida på första raden.

Att Marylin Monroe kunde fascinera hade vi fått bevis för tidigare. I februari 1954 hade hon kommit samman med en militär show och i en samling av många tusen soldater avslutat med att sträcka ut armarna och säga, ”I love you all”. Till bejublad förtjusning från en ocean av militär. Pojkarna från kommissionen som deltog levde länge på den upplevelsen.

Marilyn Monroe plats på scen

Fotboll blev populärt i 1954 i samband med upprättandet av en fotbollsplan i anslutning till lägret. Vi spelade mot Polen och förlorade. En skackturnering kom till stånd på nyåret 1955 som jag hann med att organisera före hemresan.

.....fortsättning följer i nummer 13.....

TALLINKSILJA.SE
VI SES
OMBORD
TALLINK
SILJA LINE

HALLMANS.nu

Medaljer, pins, statyetter, vimplar
och mycket mer. Fråga oss, vi är experter!

HALLMANS.nu
Premiering - Idrottspriser - Gravyr
08 - 580 80 180 order@hallmans.nu

Stolt leverantör till SMKR,
Svenska Pistolskytteförbundet,
KSSS, Gröna Lund
och tusentals
andra kunder.

Ceremoni vid veteranmonumentet

(text och foto Gunnar Persson)

Trots covid19 har vi kunnat genomföra ceremonier vid vårt veteranmonument. De som har haft möjlighet och som ansett det som säkert har deltagit.

Vår första ceremoni genomförde vi under veterandagen den 29 maj klockan 1100. Då hedrade vi våra Koreaveteraner med en tyst minut och vi lade ner en krans vid monumentet.

Nästa tillfälle blev den 24 september, den dagen 1950 som sjukhuset började sin verksamhet och tog emot de första patienterna. Återigen hedrade vi våra Koreaveteraner vid en kransnedläggningsceremoni.

Trots covid19 tycker vi det är en viktig del av vårt arbete i föreningen att hedra dem som tjänstgjort och som fortfarande tjänstgör i Korea. Jag hoppas att vi i framtiden kan samlas betydligt fler och genomföra ceremonin vid vårt fina veteranmonument.

Födelsedagar 2021

Vi, alla koreaveteraner, önskar alla er jubilarer
en härlig födelsedag med nära och kära.

100 år

Olga-Lisa Sundqvist	Nordmaling

95 år

Kjell Lindqvist	Luleå

80 år

Göran Oljeqvist	Stockholm

75 år

Hans Hesselgren	Halmstad
Gunnar Swahn	Strängnäs
Björn Wirde	Vikingstad

70 år

Jan Anders Arhamma	Solna
Kim Jarnald	Täby

65 år

Charlotta Andér	Stallarholmen
Berndt Grundevik	Österskär
Stig Leman	Gullbrandstorp
Lena Schmidt	Upplands Väsby

60 år

Christer Erixon	Halmstad
Carl Erlandsson	Strängnäs
Hans Groby	Farsta

55 år

Anders Stach	Huddinge

IN MEMORIAM

Namn Namnsson	Namnby

NNRC NNSC PANMUNJEOM
1953
FÄLTSJUKHUSET BUSAN
SVERIGE KOREA VETERANERNA